

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

про порядок наведення
генеалогічних, фактологічних, біографічних, майнових запитів
та оформлення відповідей на звернення
МЗС України, установ, організацій та громадян іноземних держав

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора Державного
архіву Івано-Франківської області
05 червня 2013 року № 34

СХВАЛЕНО

Протокол засідання Науково-
методичної ради Державного
архіву Івано-Франківської області
18 квітня 2013 року № 2

Івано-Франківськ
2013

Упорядник: Л. М. Соловка

Рецензенти:

Олександр Марущенко, завідувач кафедри історіографії та джерелознавства Інституту історії, політології та міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, кандидат історичних наук

Катерина Мицан, заслужений працівник культури України

Схвалено Науково-методичною радою Державного архіву Івано-Франківської області (протокол № 2 від 18 квітня 2013 р.)

ЗМІСТ

Вступ.....4

Рекомендації щодо наведення генеалогічних, фактографічних,
біографічних, майнових запитів за документами архіву..... 6

ДОДАТКИ

Додаток 1 Показчик “Матеріали до історії повітів та міст і містечок
Станіславського воєводства у фондах Державного архіву Івано-
Франківської області”

Додаток 2 Список оглядів фондів

Додаток 3 Альбом взірців оформлення відповідей на запити МЗС України,
установ та громадян іноземних держав

ВСТУП

Запити, що мають на меті пошук інформації про предків, дослідження родоводу, т. зв. сімейної історії, яка б містила не тільки генеалогічні відомості, але й біографічні дані про національність, соціальний та майновий стан, суспільно-громадську діяльність членів родини тощо, стають дедалі поширенішими і займають вагоме місце в діяльності державних архівів України.

Щороку центральними державними архівними установами та державними архівами областей України виконується понад 2 тис. запитів тільки від громадян іноземних держав, предки або родичі яких різного часу проживали в Україні. Найбільший відсоток запитів припадає на центральні державні історичні архіви у Києві та Львові, що мають унікальну джерельну базу – метричні книги XVII – початку XX ст. різних конфесій (православної, греко- та римо-католицької, євангелістської, іудейської), а також сповідальні розписи, матеріали переписів населення XIX–XX ст., т. зв. ревізькі казки кінця XVIII – середини XIX ст., військові документи, списки власників будинків, іншого майна тощо. Аналогічні документи зберігає й більшість державних архівів областей.

Щодо Державного архіву Івано-Франківської області, то найціннішим першоджерелом для вивчення цієї проблематики є “Колекція метричних книг церков, костелів, синагог Станіславського воєводства” (ф. 631). Колекція містить документи, написані латиною, українською та польською мовами, і за підвищеного інтересу до генеалогії широко використовується в пошуково-довідковій роботі, для біографічних, генеалогічних студій, а також для написання історії населених пунктів.

Колекція станом на 01.01.2013 р. нараховує 1060 одиниць зберігання, в основному за період 1752–1938 рр.¹, і є неповною у порівнянні з тією

¹ До колекції внесені метричні книги церков, які містять окремі актові записи 1940-1960-х рр.: про реєстрацію смертей парафіян с. Раковець Городенківського району (1879–1944) та про реєстрацію шлюбів парафіян м. Надвірна (1946–1961).

кількістю установ релігійних культів, які діяли на території колишнього Станіславського воєводства і створювали ці документи. Їх втрата об'єктивно пояснюється тими історичними подіями і процесами, які проходили на території Прикарпаття, і, як правило, були вкрай несприятливі для їх збереження. Крім того, метричні записи не задовольняють потреби запитувачів щодо названих вище біографічних, фактологічних, майнових відомостей, а отже виникла потреба дослідження інших фондів, які б могли розширити джерела пошуків.

Тому, метою укладання методичних рекомендацій і додатків до них було залучення до професійного виконання складних генеалогічних, біографічних, фактологічних, майнових запитів всього наявного комплексу джерел архіву. Крім методичних рекомендацій, для практичної реалізації поставленої мети була проведена систематизація документів по галузево-тематичних групах і укладено географічний покажчик “Матеріали до історії повітів, міст і містечок Станіславського воєводства у фондах Державного архіву Івано-Франківської області” із зазначенням їх конкретних пошукових даних (*див. додаток 1*).

Пропонований у *додатку 3* “Альбом взірців оформлення відповідей на запити МЗС України, установ та громадян іноземних держав” укладено з метою уніфікації та вдосконалення роботи в цьому напрямку відповідно до галузевих нормативно-методичних документів. Альбом складається із взірців типових відповідей на біографічні, фактологічні, генеалогічні, майнові та соціально-правові запити – про освіту, місце праці, нагородження, стаж, репресії та реабілітацію, виселення на спецпоселення й конфіскацію майна (укладених як на основі документів держархіву області, так і переоформлених на підставі витребуваних довідок із архівних підрозділів); взірців супровідних листів та негативних відповідей із роз'ясненнями.

Підготовка посібника здійснена для надання методичної допомоги в підвищенні ефективності та оперативності організації роботи із виконання звернень у відділі використання інформації документів держархіву області,

а також для допомоги окремим дослідникам, що самостійно працюють над цією тематикою.

Рекомендації про порядок наведення генеалогічних, фактографічних, біографічних, майнових запитів за документами архіву

Організація роботи в цьому напрямку в держархіві області базується на основі **відповідних державних нормативно-правових актів та галузевих нормативно-методичних документів**, зокрема:

- Закону України “Про звернення громадян” 1996 р. (із змінами);

- постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348 “Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації” (із змінами);

- “Інструкції про порядок витребування документів соціально-правового характеру для громадян України, іноземців та осіб без громадянства”, затвердженої наказом Державного комітету архівів України та Міністерства закордонних справ України від 11 червня 2001 р. № 116/53, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25 червня 2001 р. за № 547/5738 із змінами, внесеними згідно з наказом Державного комітету архівів від 19 червня 2003 р. № 83/110.

Для виконання запиту виконавець має ретельно **вивчити відомості, що містяться в отриманих анкетах, заявах, листах**. Найперше, слід звернути увагу на наявності в заявах запитувачів необхідних для пошуку елементів, оскільки швидкість та результативність пошуку залежить від повноти й точності вказаних вихідних даних. У поданому на особистому прийомі чи надісланому поштою або переданим громадянином через уповноважену ним особу (якщо ці повноваження оформлені відповідно до чинного законодавства) зверненні, підписаному заявником із зазначенням дати, має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина – поштова (за наявності й електронна) адреса та викладено суть порушеного питання.

Звертаючись до відповідного регіонального архіву, заявник по можливості повинен надати всю відому йому інформацію: назва села, міста,

містечка, де проживали предки; прізвища членів родини (для жінок – дівочі прізвища); дати народження, шлюбу, смерті; віросповідання; суспільний (майновий) стан тощо.

Якщо звернення не містить даних, необхідних для пошуку та оформлене без дотримання вимог, воно в п'ятиденний термін повертається громадянину з відповідними роз'ясненнями.

Якщо запит не відповідає профілю архіву, то в термін не більше п'яти днів, архів пересилає непрофільний запит за місцем зберігання затребуваних документів (за належністю), про що повідомляється громадянину, який подав звернення. Відповідні взірці листів про **переадресування запиту за належністю** із повідомленням заявника, **листів-витребувань** запитуваних відомостей подані в “Альбомі взірців оформлення відповідей на запити МЗС України, установ та громадян іноземних держав” (див. додаток 3).

Запити з усіма обов'язковими елементами підлягають **реєстрації**. Реєстраційний індекс складається з початкової літери прізвища заявника (у запитах МЗС – запитуваної особи) та порядкового номера заяви. Реєстраційний індекс може бути доповнений іншими позначеннями, що забезпечують систематизацію, пошук, аналіз і зберігання звернення. Реєстраційний індекс зазначається у реєстраційному штампі, який проставляється на нижньому полі першого аркуша документа праворуч. Відповідно до номенклатури справ держархіву області запити, які ми розглядаємо, реєструються у «Журналі реєстрації запитів юридичних і фізичних осіб України з питань наведення довідок майнового характеру», «Журналі реєстрації запитів юридичних і фізичних осіб України з питань наведення довідок генеалогічного характеру», «Журналі реєстрації запитів юридичних і фізичних осіб іноземних держав майнового та генеалогічного характеру, за актами цивільного стану».

У разі повторних звернень на верхньому полі першого аркуша праворуч робиться позначка „**ПОВТОРНО**” і підбирається все попереднє листування.

Згідно листа Укрдержархіву від 20 березня 2012 р. № 02.3/803 **запити** від громадян іноземних держав, які надходять **електронною поштою** повинні також реєструватися у журналах вхідної кореспонденції. Впродовж тижня від дня реєстрації такого запиту необхідно інформувати заявника про орієнтовні терміни його виконання або надати необхідні роз'яснення і рекомендації.

Важливо відразу **визначитися з адміністративно-територіальною приналежністю** та назвою населеного пункту в період, про який йде мова в запиті, оскільки в більшості випадків заявники вказують сучасну назву і адміністративний поділ на цей час. У визначенні поділу краю на повіти в різні історичні відрізки часу рекомендуємо скористатися довідкою про адміністративно-територіальний поділ області в 1752–1939 рр., укладеною до першого тому путівника.

Адміністративно-територіальну приналежність окремих населених пунктів можна визначити за наступними виданнями:

- Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів. – К., 1965. – 353 с.;
- Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. – 1889. – Część VII. – № 24. – S. 81-119;
- Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej. – T. XIV. Województwo Stanisławowskie. – Warszawa, 1923. – S. I-VI, 3-31;
- Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej. Ludność i budynki na podstawie tymczasowych wyników drugiego powszechnego spisu ludności z dn. 9. XII. 1931. oraz powierzchnia ogólna i użytki rolne. – Część III. Województwa Południowe. – Warszawa, 1933. – S. VI, 55-65;
- Stanisławowski dziennik wojewódzki. – №7. – 1932. – 1 maja. – S. 99-110;
- Stanisławowski dziennik wojewódzki. – №27. – 1934. – 10 listopada. – S. 362-375;
-

- Stanisławowski dziennik wojewódzki. – №5. – 1938. – 5 kwietnia. – S. 71-85;
- Gminy Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem przynależności terytorialnej do władz i urzędów. Podział administracyjny z dnia 12 czerwca 1937 r. – Kalisz, 1938. – 295s.;
- Кубійович В. Етнічні групи південно-західної України [Галичини] на 1.1.1939. Національна статистика Галичини. – Вісбаден, 1983. – 175 с. ;
- Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ: У 2-х томах. – К., 1947;
- Довідник адміністративно-територіального поділу Станіславської області на 1 квітня 1961 року. – Станіслав, 1961. – 93 с.;
- Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 листопада 1965 року. – Львів, 1965. – 88 с.;
- Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 жовтня 1967 року. – Ужгород, 1967. – 107 с.;
- Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1976 року. – Ужгород, 1976. – 104 с.;
- Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1985 року. – Ужгород, 1985. – 100 с.;
- Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1997 року. – К, 1997. – 150 с.;
- Івано-Франківська область. Довідник. Адміністративно-територіальний поділ. Місцеві громади та органи державної влади. – Івано-Франківськ, 2009. – 212 с.

-
Слід мати на увазі, що міські гміни, згідно із законами Австро-Угорщини від 13 березня 1889 р. і 3 липня 1896 р., які зберегли свою чинність і в польський період, поділялися на міста і містечка.

Статус міст мали одинадцять населених пунктів: Болехів, Галич, Долина, Жидачів, Коломия, Кути, Рогатин, Снятин, Станіслав, Стрий, Тисмениця. Вони

належали до категорії міст за Статусом, устроєм органів самоврядування та адміністративно-територіальним поділом.

Міські поселення Більшівці, Богородчани, Бурштин, Городенка, Делятин, Журавно, Заболотів, Калуш, Косів, Надвірна, Рожнятів, Роздол, Миколаїв, Отинія, Княгинин, Печеніжин, Сколе, Тлумач, Турка за Статусами 1889, 1896 рр. були тільки містечками, але згідно з адміністративними поділами Польщі 1923, 1932 рр. і функціями, які вони виконували їх органи самоврядування відповідно до розвою життя і стосунків, належали до міст. Богородчани (в 1854–1932 рр.), Бурштин (до 1867 р.), Войнилів (до 1867 р.), Гвіздець-Місто (до 1867 р.), Городенка, Делятин (до 1867 р.), Заболотів (до 1867 р.), Калуш, Косів, Надвірна, Рожнятів (до 1867 р.), Обертин (до 1867 р.), Печеніжин (у 1854–1929 рр.), Солотвин (до 1867 р.), Тлумач були повітовими центрами.

На території області існували населені пункти, які за адміністративним поділом Польщі належали до сільських громад, але в попередні історичні періоди мали статус містечок, зберегли традиційний містечковий устрій, тому віднесення їх до категорії містечок і в польський період більш точно відповідає фактичному характеру поселення. Це – Букачівці, Войнилів, Гвіздець-Місто, Єзупіль, Княгиничі, Лисець, Маріампіль Місто, Кулачківці, Кукільники, Підгороддя, Підкамінь, Пістинь, Обертин, Солотвин, Стратин, Фирлеїв, Чернелиця, Хотимир, Яблунів¹.

Розбіжності у віднесенні до категорій міст чи містечок в австрійський період виникли внаслідок того, що деякі міста, будучи в різний час навіть

¹ Складено на основі джерел: *Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.* – 1889. – Część VII. – № 24. – S. 81-119; *Stanisławowski dziennik wojewódzki.* – №7. – 1932. – 1 maja. – S. 99-110; *Ibid.* – №27. – 1934. – 10 listopada. – S. 362-375; *Ibid.* – №5. – 1938. – 5 kwietnia. – S. 71-85; *Gminy Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem przynależności terytorialnej do władz i urzędów. Podział administracyjny z dnia 12 czerwca 1937 r.* – Kalisz, 1938. – 295s.; *Księga adresowa polski (wraz z m. Gdanskim) dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa.* – Warszawa, 1928. – 2476 s.; *Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej. Ludność i budynki na podstawie tymczasowych wyników drugiego powszechnego spisu ludności z dn. 9. XII. 1931. oraz powierzchnia ogólna i użytki rolne.* – Część III. *Województwa Południowe.* – Warszawa, 1933. – S. VI, 55-65; *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej.* – T. XIV. *Województwo Stanisławowskie.* – Warszawa, 1923. – S. I-VI, 3-31; *Копчак С., Мойсеєнко В., Романюк М.* Етнічна структура та міграції населення українського Прикарпаття (статистико-демографічне дослідження). – Львів, 1996. – С. 3, 37; *Государственный архив Ивано-Франковской области. Путеводитель.* – Издание второе, перераб. и доп. – К., 1983. – С. 209-210; *Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1997 р.* – Видання шосте. – Івано-Франківськ, 1997. – 148 с.; *Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів.* – К., 1965. – 353 с.

повітовими центрами, не мали законодавчого статусу міст. Натомість згідно з адміністративно-територіальним поділом Польщі 1923, 1932 рр. до категорії міст офіційно були включені не тільки ті, які мали законодавчо закріплені привілеї міст, але й ті, які відповідали цьому статусу за фактичним устроєм самоврядування та адміністративними критеріями. Частина містечок, які колись мали привілеї міст чи містечок, за адміністративним поділом Польщі належали до сільських громад, але віднесення їх до категорії містечок більш точно відповідає характеру населеного пункту¹.

У Станіславському воєводстві станом на 01.04.1932 було 28 міських і 827 сільських гмін². У вересні 1934 р. у Польщі була проведена адміністративно-територіальна реформа, повіти поділені на гміни і громади. У результаті реформи станом на 01.10.1934 у воєводстві було 28 міських та 119 сільських гмін та 909 громад. До якої гміни належала та чи інша громада можна визначити на основі видання “*Stanisławowski dziennik wojewódzki*” (№ 27, poz. 88, s. 362- 375).

Як відомо у фондах радянського періоду також виявлені ті, чи інші документи, в яких частково містяться документи з інформацією про населення до 1939 р.: дані про переселенські кампанії, націоналізацію майна колишніх власників. При використанні цих фондів слід враховувати адміністративно-територіальний поділ області станом на 1939–1941, 1944–1947 рр. У цей період на території області було два міста обласного підпорядкування – Станіслав та Коломия – і 36 районів:

1. Більшівцівський	7. Войнилівський
2. Богородчанський	8. Галицький
3. Болехівський	9. Гвіздецький
4. Букачівський	10. Городенківський
5. Бурштинський	11. Долинський
6. Вигодський	12. Жаб'ївський

¹ (Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej. – T. XIV. Województwo Stanisławowskie. – Warszawa, 1923. – S. VI, 30; Skorowidz gmin Rzeczypospolitej Polskiej. Ludność i budynki na podstawie tymczasowych wyników drugiego powszechnego spisu ludności z dn. 9. XII. 1932. oraz powierzchnia ogólna i użytki rolne. – Część III. Województwa Południowe. – Warszawa, 1933. – S. VI; *Копчак С., Мойсєєнко В., Романюк М.* Етнічна структура та міграції населення українського Прикарпаття (статистико-демографічне дослідження). – Львів, 1996. – С. 37).

² *Stanisławowski dziennik wojewódzki.* – №7. – Poz. 44. – S. 101- 110.

13. Жовтневий	25. Перегінський
14. Заболотівський	26. Печеніжинський
15. Калуський	27. Рогатинський
16. Коломийський	28. Рожнятівський
17. Коршівський	29. Снятинський
18. Косівський	30. Солотвинський
19. Кутський	31. Станіславський
20. Ланчинський	32. Тисменицький
21. Лисецький	33. Тлумацький
22. Надвірнянський	34. Чернелицький
23. Обертинський	35. Яблунівський
24. Отинянський	36. Яремчанський

За допомогою видання “Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ” (К., 1947) слід визначити до якого району належав населений пункт у 1940-х роках, і з якими фондами виконкомів слід працювати.

Під час **наведення архівної довідки** працівник архіву зобов'язаний виявити і використати по можливості всі наявні у документах архіву відомості, що стосуються запиту.

При виявленні документів виконавець повинен насамперед користуватися **науково-довідковим апаратом архіву**:

- пофондовим покажчиком установ;
- каталогами (систематичним, тематичним, географічним);
- картотеками (довідковою з особового складу, іменною, вивезених до Німеччини);
- базою даних «Документи з історії єврейських громад Станіславського воєводства у фондах ДАІФО»;
- покажчиками до описів
 - іменним* – до опису 1 фонду “Прокуратура Станіславського окружного суду (ф. 226);
 - комбінований* – до фонду “Станіславське воєводське бюро фонду праці” (ф.263);
 - географічний* – до фонду “Колекція метричних книг церков, костелів, синагог Станіславського воєводства” (ф. 631);
- оглядами фондів (список фондів, на які укладено огляди із зазначенням пошукових даних документів *див. у додатку 2*);
- путівником «Державний архів Івано-Франківської області: Путівник. – Т. 1: Фонди періоду до 1939 року» (К., 2008) та його науково-довідковим апаратом, який включає довідку про адміністративно-територіальний поділ області (1752–1939), покажчики (іменний; географічний; установ, підприємств, організацій), перелік фондів та ін.;
- описами фондів.

Пошук актів громадянського стану, **генеалогічних відомостей** здійснюється в першу чергу за документами ф. 631 „Колекція метричних книг церков, костелів, синагог Станіславського воєводства” (1060 од. зб., 1752–1961¹ рр.). Опис фонду оснащено географічним покажчиком.

При виконанні запиту слід перевіряти як метричні книги церков так і костелів, орієнтуючись не тільки на роки вказані в запиті, а плюс/мінус три роки. При відсутності метричних книг по окремих населених пунктах, слід перевірити за виданнями „Шематизм всего клира Станиславівської єпархії”, чи була в цьому населеному пункті церква взагалі, і чи не належав він іншої до парафії.

При пошуку відомостей про осіб римо-католицького віросповідання слід врахувати, що у повітах Станіславського воєводства костели діяли в наступних населених пунктах².

Богородчанський – Богородчани (з 1932 р. – Станіславського повіту),
Лисець (1932 р. – Станіславського повіту,
Солотвин (з 1932 р. – Надвірнянського повіту).

Городенківський – Городенка, Чернелиця, Джурків, Ясенів Пільний,
Михальче, Обертин, Воронів, Жуків, Живачів.

Долинський – Долина, Болехів, Рожнятів, Велдіж, Сваричів, Вигода,
Рипне, Людвиківка.

Жидачівський – Жидачів, Роздол, Журавно, Миколаїв, Демня, Млиниці.

Калуський – Бережниця Шляхетська, Калуш, Довга Войнилівська,
Підкамінь, Томашівці, Войнилів, Ляндестрой.

Коломийський – Гвіздець, Заболотів, Велика Кам'янка, Княздвір,
Коломия (3), Печеніжин, Росохач, Слобода Рунгурська,
Березів Нижній, Ценява.

Косівський – Косів, Кути, Пістинь.

Надвірнянський – Битків, Делятин, Яремче, Майдан Середній,

¹ До колекції внесені окремі метричні книги церков, які містять актові записи 1940-1960-х рр.: про реєстрацію смертей парафіян с. Раковець Городенківського району (1879–1944) та про реєстрацію шлюбів парафіян м. Надвірна (1946–1961).

² ДАІФО, ф. 2, оп.1, спр. 1001, арк. 1-186.

Надвірна, Татарів, Ворохта,
Солотвин (до 1932 р. – Богородчанського повіту).

- Рогатинський – Бурштин, Букачівці, Фирліїв, Кукільники,
Липиця Долішня, Мартинів Новий, Підкамінь, Рогатин,
Сарники Долішні, Скоморохи Старі, Журів.
- Снятинський – Снятин (два), Заболотів, Новоселиця.
- Станіславський – Станіслав (чотири), Боднарів, Деліїв, Галич, Медуха,
Маріампіль, Єзупіль (два), Святий Станіслав.
- Тлумацький – Тлумач, Тисмениця, Хотимир, Нижнів, Тарновиця Пільна,
Богородичин, Озеряни, Отинія, Ляцьке Шляхетське,
Марківці, Вікняни, Одаї, Слобідка, Делева.

Парафіяни із сіл, де не було костелів належали до відповідних парафій у містах і містечках, які, зазвичай, розташовувались поблизу. Інформація про римо-католицькі костели є у наступних виданнях:

- *Catalogus cleri archidieoceseos Leopolitanae ritus latini pro anno domini 1861.*
– Leopoli, 1861. – 180 p.
- *Catalogus universi venerabilis cleri archidieoceseos Leopolitanae rit. lat. pro anno 1875.* – Leopoli, 1875. – 190 p.
- *Catalogus universi venerabilis cleri saecularis et regularis archidioecesis Leopoliensis ritus latini anno domini 1909.* – Leopoli, 1910. – 192 p.
- *Schematismus archidioecesis Leopoliensis ritus latini.* – Leopoli, 1930. – 152 p.

Слід також мати на увазі, що **крім ф. 631, акти реєстрації актів цивільного стану виявлені також у інших фондах архіву:**

- свідоцтва про смерть мешканців міста Кути за 1833–1855 рр. зберігаються у фонді магістратського суду м. Кути (ф. 569, оп. 1-ос, спр. 1-9);
- акти про смерть жителів Галича у 1848–1855 рр. у фонді магістратського суду м. Галич (ф. 20, оп. 1, спр. 986-989, 1062, 1093, 1195);

- копії окремих актів реєстрації цивільного стану у ф. 27 Станіславського магістрату;
- свідоцтва про народження окремих осіб, матеріали справ про внесення змін в акти цивільного стану, листування з питань ведення реєстрації актів цивільного стану у ф. 568 Калуського повітового староства;
- свідоцтва про народження окремих осіб, справи розгляду прохань про видачу дозволів на одруження, внесення змін в акти реєстрації громадянського стану у ф. 566–567 Рогатинського повітового староства;
- матеріали розгляду заяв про видачу особових посвідчень, дозволів на одруження з іноземцями, у т. ч. заяви, свідоцтва про народження, шлюб у ф. 9 Снятинського повітового староства;
- завірені копії записів актів реєстрації в 1937 р. про народження (м. Снятин), шлюб та смерть єврейського населення (м. Заболотів) у ф. 9 Снятинського повітового староства.

На жаль, у ДАІФО на сьогоднішній день зберігається невелика група метричних книг **синагог**. Крім названих вище, є тільки книги реєстрації народження (1924–1935), шлюбів (1924–1930, 1932–1935, 1937) і смертей (1924–1931, 1934–1935, 1937) юдеїв Станіслава, які зберігаються у ф. 631.

В акті про збитки, завдані архівним органам Станіславської області під час німецько-фашистської окупації, вказано, що єврейські метричні книги були вивезені німцями під час війни у Львів. Довідкову інформацію для рекомендацій про місцезнаходження інших метричних книг синагог населених пунктів Станіславського воєводства конкретно за певні роки можна почерпнути у виданні “Jewish Roots in Ukraine and Moldova: Pages from the Past and Archival Inventories (The Jewish Genealogy Series)”, укладеним М. Вайнер на основі інформації з архівів Польщі, України, Молдавії. Зокрема, за даними цього видання метричні книги синагог Станіславщини зберігаються як у Центральному державному історичному архіві України, м. Львів, так і в Архіві давніх актів (Archiwum Głowne Akt Dawnych) та Управлінні цивільного стану (Urząd Stanu Cywilnego) у Варшаві.

При виконанні біографічних, фактологічних та майнових запитів слід мати на увазі, що згідно з законом Австро-Угорщини від 21 березня 1890 р. “Про впорядкування зовнішніх правових відносин єврейської громадськості іудейського віросповідання” та відповідним розпорядженням Міністерства віросповідань і освіти від 2 квітня 1891 р. у коронному краю Австрії – Королівстві Галичини і Володимирії було **252 єврейські громади**. З них на території Прикарпаття в повітах:

- Богородчанському – в Богородчанах, Лисці, Солотвині;
- Долинському – Болехові, Долині, Рожнятові;
- Городенківському – Хотимирі, Чернелиці, Городенці, Обертині;
- Калуському – Калущі, Войнилові;
- Коломийському – Коломійі, Гвіздці, Яблунові, Печеніжині;
- Косівському – Косові, Кутах, Пістині, с. Жаб’є;
- Надвірнянському – Надвірній, Делятині, с. Ланчині;
- Рогатинському – Більшівцях, Букачівцях, Бурштині, Княгиничах, Рогатині;
- Снятинському – Снятині, Заболотові;
- Станіславському – Станіславі, Галичі, Маріамполі, Єзуполі;
- Стрийському – Стрию, Сколе;
- Тлумацькому – Нижневі, Отинії, Тлумачі, Тисмениці;
- Турківському – Турці (плюс. Ломна);
- Жидачівському – Жидачеві, Журавно, Роздолі.

У міжвоєнний період (1919–1939 рр.) кількість єврейських громад на території Прикарпаття становила 55. Крім наведених вище, сформувалися ще додаткові громади – у Брошневі, Перегінську, Велдіжі й Вигоді Долинського повіту, в Жидачеві, Журавно, Роздолі, Миколаєві Жидачівського повіту, в Татарові Надвірнянського та в Соколові Стрийського повіту.

При виясненні питання, які села входили до тієї чи іншої громади, слід користуватися виданнями “Вѣстникъ законѣвъ державныхъ для королевствъ и краѣвъ въ державнѣй думѣ заступленыхъ” (Вѣдень, 1890) та “Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem” (Lwów, 1891). Чисельною є група документів ДАІФО, які висвітлюють діяльність єврейських громад Станіславського воєводства,

особливо в 1920–1930 рр. Серед них є списки платників податків громад, бюджети, списки працівників, анкети на членів правлінь й рабинів та ін.

Документи з історії єврейських громад воєводства закаталогізовані та внесені у рубрику «К» (кагал, громади) картотеки “Матеріали до історії повітів, міст і містечок Станіславського воєводства” та до відповідної бази даних, створених Л. М. Соловкою.

Крім ф. 631, та виявлених актах реєстрації цивільного стану в названих вище у фондах, у держархіві області зберігається великий комплекс джерел, в яких містяться відомості генеалогічного характеру. В першу чергу, це стосується фондів юридичних установ: судів, нотаріусів, адвокатів та ін. Тут зберігаються справи про спадщину, встановлення батьківства, опікунства, факту смерті, спадщини на майно, опіки над неповнолітніми дітьми, про сплату аліментів, розірвання шлюбів та ін. У цивільних та кримінальних справах містяться як окремі відомості про тих чи інших осіб, так і оригінали свідоцтв про народження, шлюб та смерть. У фондах закладів юстиції зберігаються збірники документів, які містять судові рішення, вироки, скарги, апеляції та документи їх розгляду, декларації про успадкування, право власності, заповіти, дарчі грамоти, нотаріальні акти – договори (про купівлю-продаж, дарування майна та ін.), контракти (шлюбні, дарчі, купівлі-продажу, обміну нерухомого майна) з додатками планів розташування окремих об’єктів нерухомості, боргові зобов’язання та ін.), перші примірники нотаріально-достовірних заповітів, грамот, договорів, боргових розписок та ін.

Оригінали і завірені копії свідоцтв про реєстрацію актів цивільного стану, виявлені в збірниках нотаріальних актів і судових рішень у фондах судів, закаталогізовані головним спеціалістом В. М. Яношем та внесені у створену ним окрему іменну картотеку.

Але, крім картотеки, необхідно також перевіряти описи фондів окружних судів та судів відповідних населених пунктів, на предмет наявності в них окремих судових справ членів родин запитуваних осіб, оскільки в фондах судів є як названі вище справи про врегулювання проблем у сфері сімейних, так і

майнових відносин: про визнання прав власності, за позовами осіб про врегулювання фінансово-майнових спорів; заяви про внесення записів до іпотечних книг прав власності та рішення суду з питань їх розгляду; книги обліку домоволодінь і земельних ділянок тощо.

Перевіряючи фонди судів слід врахувати систему судочинства, яка існувала в той час. На території Станіславщини діяли три окружні суди: Станіславський, Коломийський, Стрийський:

- до Станіславського судового округу входили Станіславський, Калуський, Надвірнянський і Тлумацький повіти;
- до Коломийського судового округу – Городенківський, Коломийський, Косівський і Снятинський повіти;
- до Стрийського судового округу – Долинський, Жидачівський, Сколівський і Стрийський повіти;
- до Бережанського судового округу належав і Рогатинський повіт Станіславського воєводства.

Окружні суди підпорядковувалися Вищому крайовому суду у Львові (з 1919 р. – Апеляційний суд у Львові), документи якого зберігаються у ЦДАЛ України¹. У свою чергу окружні суди були апеляційними інстанціями для повітових (з 1928 р. – гродських) судів.

Щодо переписів населення, то в ДАІФО зберігаються тільки переписи м. Станіслава за 1857, 1880, 1900, 1939 рр.

Але в фондах органів влади та місцевого самоврядування є списки виборців, мешканців по окремим населеним пунктам Станіславського воєводства, членів виборчих комісій та ін. В окремих з них вказані тільки прізвища та імена, в інших роки або повні дати народження.

У фондах органів влади зберігаються також книги обліку призовників.

Анкети, свідоцтва, паспорти, фотографії та інші особові документи містяться в особових справах емігрантів – мешканців Станіславського воєводства, які оформляли документи на виїзд за кордон. Колекція такого роду справ, більшість із яких зберігається у фондах повітових староств, а також у ф. 2, 260, 513, нараховує більш як 15 тисяч одиниць зберігання.

¹ Центральний державний історичний архів України, м. Львів. Путівник. – Львів–К., 2001. – С. 67-68, 70-71.

У фондах органів влади також, крім названих вище документів про видачу дозволів на одруження, зміну прізвищ, віросповідання, зберігаються справи про видачу посвідчень мешканцям населених пунктів та інші особові справи, в яких зустрічаються оригінали або засвідчені копії свідоцтв про народження, шлюб тощо.

При виконанні біографічних запитів слід використовувати наявні у фондах списки та особові справи працівників установ, закладів. У виявленні відповідних фондів допоможе “Показчик установ, підприємств, організацій, товариств, об’єднань”, укладений до першого тому путівника по фондах архіву періоду до 1939 року.

Особливу увагу заслуговують документи галузі освіти. Група фондів навчальних закладів та органів освіти, які діяли на території воєводства, є доволі чисельною в архіві. За відсутності інших джерел, окремі біографічні відомості можна виявляти у протоках випускних екзаменів, свідоцтвах про закінчення школи тощо.

Слід мати на увазі, що згідно з розпорядженням міністра віросповідань і освіти від 14 липня 1933 р. у сфері шкільництва були організовані шкільні інспекторати, їм були передані функції повітових шкільних рад. У Станіславському воєводстві, яке входило до Львівського шкільного округу, було організовано п’ять шкільних інспекторатів: Долинський, Надвірнянський, Коломийський, Станіславський, Стрийський. До сфери інспекторатів належали відповідні повіти:

- до Долинського – Долинський та Калуський;
- до Коломийського – Городенківський, Коломийський, Косівський та Снятинський;
- до Надвірнянського – Надвірнянський;
- до Станіславського – Рогатинський, Станіславський та Тлумацький;
- до Стрийського – Стрийський та Жидачівський.

Шкільні інспекторати Станіславського воєводства підпорядковувались Кураторії Львівського шкільного округу, документи якої зберігаються у ЦДАЛ України¹.

¹ Центральний державний історичний архів України, м. Львів. Путівник. – Львів–К., 2001 – С. 167-168.

Для біографічних запитів, крім суто генеалогічних, цікавими є дані про громадську діяльність, участь у роботі різноманітних товариств і організацій. Для виявлення цих відомостей потрібно скористатися окремою іменною картотекою на членів партій, організацій, товариств. У свій час над укладанням цієї картотеки працювали співробітники секретної частина Станіславського обласного державного архіву, оскільки більшість найцінніших фондів архіву перебували на таємному зберіганні. Під час роботи були складені списки-довідники особового складу поліції, інформаторів, членів політичних партій, організацій, товариств, державних установ тощо. На цей час всі фонди періоду до 1939 р. розсекречені й передані на загальне зберігання. Їх документи вводяться в науковий обіг і широко використовуються в довідковій та дослідницькій роботі.

Для полегшення процесу виявлення фондів, описів, справ та документів, необхідних для наведення генеалогічних, біографічних, фактологічних, майнових та тематичних запитів укладено покажчик “Матеріали до історії повітів та міст і містечок Станіславського воєводства у фондах Державного архіву Івано-Франківської області періоду до 1939 року¹” (додаток 1).

Весь масив документів ДАІФО (більшу частину з яких складають фонди польського періоду), систематизований у покажчику згідно адміністративно-територіального поділу території нинішньої Івано-Франківської області в 1920-х – 1930-х роках.

Подана інформація про наявність відповідних груп документів по містах і містечках, повітах та по всьому Станіславському воєводству загалом. Така систематизація зумовлена специфікою фондоутворення та станом розробки фондів у ДАІФО на сьогоднішній день: більшість документів знаходиться у фондах вищих органів влади воєводства, в яких справи систематизовані по повітах, а не по окремих населених пунктах, зокрема.

¹ До покажчика також внесено основні документи 1940-х років, які дозволяють встановити окремі біографічні відомості на мешканців, які проживали у воєводстві до 1939 року.

Назви населених пунктів наведені українською мовою, латинською транслітерацією (згідно довідника “Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1997 року” (Івано-Франківськ, 1997) та польською мовами. Подана також їх приналежність до відповідного повіту до 1939 року і в дужках – район, до складу якого входить населений пункт на сьогоднішній день.

Документи систематизовані за наступними групами, які позначені відповідними **кодами** (англійськими літерами):

Групи і коди архівних документів¹:

- A – документи, пов'язані з призовом в армію
- B – документи, в яких є записи про народження
- C – переписи населення
- E – списки виборців, кандидатів, членів виборчих дільниць, документи по виборах
- D – документи, в яких є записи про смерть
- H – документи про період Другої світової війни
- G – документи по еміграції та імміграції
- I – алфавітні книги, списки мешканців, домові книги
- L – землеволодіння, нерухомість
- M – документи, в яких є записи про шлюб
- N – документи про зміну прізвищ, віросповідання та ін.
- O – документи закладів поліції
- R – довідники, адресні книги
- S – документи по школах та інших навчальних закладах
- T – документи про платників податків
- W – списки осіб за професіями
- X – лікарні
- Y – збірники нотаріальних актів і судових договорів
- Z – фонди органів влади, місцевого самоуправління, судів

¹ У покажчик не включено метричні книги ф. 631, оскільки до цього фонду укладено окремий географічний покажчик, у групи документів про народження (B), смерть (D), шлюб (M) включені справи, які зустрічаються в інших фондах архіву.

Специфіка подачі інформації у відповідних рубриках:

- “А” – наведені роки народження (далі – р. н.) призовників, а не дати документів;
- “Н” – подано фонди, в яких є документи про період нацистської окупації, окремо вказані пошукові дані на списки осіб, які загинули під час окупації, вивезених у Німеччину;
- “Г” – подані всі виявлені іменні списки мешканців, домові книги, особові документи;
- “Л” – подано фонди, в яких є дані про власність мешканців населених пунктів; вказані книги обліку земельних ділянок і домоволодінь; фонди судів, в яких є справи про внесення змін в іпотечні книги; окремо зазначені пошукові дані на документи про землеволодіння станом на 1939 р. (для довідок майнового характеру з Польщі про підтвердження наявності власності станом на 1939 р.);
- “О”, “S”, “Z” – у рубриках наведені номери фондів всіх органів влади, юстиції, поліції, навчальних закладів, які діяли в даному населеному пункті до 1939 р.; додані номери фондів виконкомів районних і міських рад радянського періоду, в яких частково містяться документи з інформацією про населення до 1939 р., дані про переселенські кампанії, націоналізацію майна, колишніх власників.

У рубриці “Примітки” подана інформація про те, в яких повітах є додаткові відомості про населені пункти та рекомендації щодо подальшого пошуку.

У разі відсутності в архіві документів щодо предмета запиту архівну довідку може бути складено **на підставі наявних в архіві друкованих матеріалів** офіційного характеру (бюлетенів, відомостей, інших офіційних публікацій, газет) із обов'язковим посиланням на джерело інформації.

При виконанні об'ємних запитів спочатку укладається проміжна відповідь – **інформаційний лист**, який містить повідомлення про виявлені відомості та щодо оплати за надані послуги. Інформаційний лист підписується керівником

архіву. Взірець відповіді на біографічний запит із проміжною відповіддю з інформацією про виявлені відомості, рахунком на оплату та рекомендаціями поданий в “Альбомі взірців оформлення відповідей на запити МЗС України, установ та громадян іноземних держав”, який укладено як *додаток 3* до цього методичного посібника.

Формулюючи безпосередньо тексти відповідей на запити, слід врахувати, що всі роз’яснення щодо виявлених у документах відомостей, пояснення до документів, причини подання неповної архівної довідки тощо подаються при необхідності у **супровідному листі**. Взірці супровідних листів до архівних копій, із поясненнями і рекомендаціями *див. додаток 3*.

Наприклад, при відсутності відомостей про реєстрацію актів громадянського стану в Державному архіві Івано-Франківської області, враховуючи що метричні книги Станіславщини потрапили в архіви Варшави, Львова, окремі з них продовжують ще зберігатися в районних відділах РАЦСу (*за наявності в них записів, на які не минув ще термін 75 років*), слід надати заявникам **рекомендації** звернутися також з цього питання за адресами:

- *Центральний державний історичний архів України, м. Львів, пл. Соборна, 3а, м. Львів, 79008*
- *Відділ реєстрації актів цивільного стану відповідного районного управління юстиції;*
- *Urząd Stanu Cywilnego
m. st. Warszawy Oddział-Śródmieście
00-950 Warszawa, skr. Pocz. P-18
ul. Jezuicka 1/3*
- *Archiwum Głowne Akt Dawnych, 00-263 Warszawa, ul. Długa, 7.*

Враховуючи, що Долинський, Жидачівський, Сколівський і Стрийський повіти належали до Стрийського судового округу, а документи Стрийського окружного суду зберігаються в ДАЛО, слід також рекомендувати заявникам звертатися за адресою:

- *Державний архів Львівської області,
вул. Підвальна, 13, м. Львів, 79008.*

А щодо населених пунктів Рогатинського повіту, віднесених до Бережанського судового округу, – відповідно за адресою:

*- Державний архів Тернопільської області,
вул. Сагайдачного, 14, м. Тернопіль, 46001.*

За відсутності відомостей із питань, порушених у запитах у фондах держархіву області, укладається **негативна відповідь**. Взірці негативних відповідей, у зв'язку з тим, що документи на зберігання до держархіву області не надходили, або у зв'язку з тим, що запитуваних відомостей в документах держархіву області не виявлено, з роз'ясненням причини відсутності документів *див. додаток 3*.

Терміни виконання запитів. У першу чергу готуються відповіді на запити, які не потребують перегляду документів, а також на ті, які вимагають витребування необхідних документів із інших установ, організацій та архівних підрозділів.

Особи, які не є громадянами України, але законно знаходяться на її території, мають таке ж право на подання звернення, з метою підтвердження або відновлення їх прав, як і громадяни України. Тобто, якщо іноземець чи особа без громадянства, звернулась безпосередньо в архів із зверненням, згідно Закону України „Про звернення громадян” 1996 р. (із змінами) на них поширюються норми цього закону щодо термінів виконання звернень:

- не пізніше одного місяця від дня їх надходження;
- ті, які не потребують додаткового вивчення – невідкладно, але пізніше 15 днів від дня їх отримання;
- якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник установи встановлює необхідний термін для його розгляду, але він не може перевищувати 45 днів.

У разі значного обсягу робіт із виготовлення інформаційного продукту (виявлення, анотування, копіювання, укладання інформаційного документа тощо) умови, форми і терміни виконання запиту погоджуються із споживачем.

Це стосується запитів, які виконуються **на платній основі** – генеалогічних, біографічних, тематичних.

Відповідно до наказу директора держархіву області від 21.11.2012 р. № 83 “Про затвердження цін на роботи (послуги) із забезпечення збереженості, науково-технічного опрацювання документів на підприємствах, в установах, організаціях та у сфері використання архівних документів, що виконуються Державним архівом Івано-Франківської області на договірних засадах”, зареєстрованого в Головному управлінні юстиції в Івано-Франківській області від 28.11.2012 р. № 62/1159, виконання архівом генеалогічних, біографічних, тематичних, фактологічних і майнових запитів здійснюється на платній основі.